

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä

englanti

suomennetaan parhaillaan.

Swipe to change

Eurooppalainen pidätysmääräys

Eurooppalainen pidätysmääräys on yksinkertaistettu oikeudellinen menettely, jonka avulla etsitty henkilö voidaan luovuttaa jäsenvaltiosta toiseen syytetoimien tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen toteuttamista varten. Minkä tahansa EU:n jäsenvaltion oikeusviranomaisen antama pidätysmääräys on pätevä kaikkialla EU:n alueella. Eurooppalainen pidätysmääräys otettiin käyttöön 1. tammikuuta 2004. Sillä korvattiin rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevat pitkälliset menettelyt, joita siihen asti sovellettiin EU:n jäsenvaltioiden kesken.

Tätä sivua ei ole käännetty valitsemallesi kielelle.

Halutessasi voit tutustua sivun konekäännökseen. Huomaa, että konekäännös on vain suuntaa antava. Sivun ylläpitäjä ei ole vastuussa eikä vahingonkorvausvelvollinen konekäännöksen laadusta.

-----suomi-----bulgariaespanjatšekkitanskasaksavirokreikkaranskakroaattiitalialatvialiettuaunkarimaltahollantipuola
portugaliromaniaslovakkisloveeniruotsi

Miten se toimii

Yhden EU-maan oikeusviranomaiset pyytävät, että tietty **henkilö pidätetään** toisessa maassa ja **luovutetaan** pyynnön esittäneeseen maahan syytetoimien tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen toteuttamista varten. Menettely perustuu oikeuden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Se on käytössä kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

Menettely edellyttää oikeusviranomaisten välisiä suoria yhteyksiä.

Viranomaisten on kunnioitettava eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvien menettelyjen yhteydessä **epäiltyjen ja syytettyjen menettelyllisiä oikeuksia**, kuten oikeutta tiedonsaantiin, oikeudellisen avustajan ja tulkin käyttöön sekä oikeusapuun, pidätysmaan lainsäädännön mukaisesti.

Miten menettely poikkeaa perinteisestä luovutusmenettelystä?

Tiukat määräajat

Pidätysmaan on tehtävä lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta 60 päivän kuluessa henkilön pidättämisestä.

Jos henkilö suostuu luovuttamiseen, luovutuksesta on päätettävä kymmenen päivän kuluessa.

Etsitty henkilö luovutetaan mahdollisimman pian asianomaisten viranomaisten sopimana ajankohtana ja viimeistään kymmenen päivän kuluttua siitä, kun lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on tehty.

Kaksoisrangaistavuuden vaatimus poistuu 32 vakavan rikoslajin osalta

. Tämä tarkoittaa, että niiden yhteydessä ei tarkisteta, onko teko määriteltä rikokseksi kummassakin maassa. Ainoa vaatimus on, että pyyntö on esitetty sellaisen teon perusteella, josta voidaan määrätä *pidätysmääräyksen antavassa maassa vähintään kolmen vuoden enimmäisvankeusrangaistus*.

Muiden rikosten osalta luovuttamisen edellytykseksi voidaan asettaa se, että teko on täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan rikos.

Ei poliittista harkintaa

Oikeusviranomaiset tekevät päätökset itsenäisesti, ilman että asiassa käytetään poliittista harkintaa.

Omien kansalaisten luovuttaminen

EU-maat eivät enää voi kieltäytyä luovuttamasta omia kansalaisiaan, elleivät ne päättää ottaa huolehtiakseen asiaa koskevista syytetoimista tai etsityn henkilön vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta.

Takeet

Pidätysmaa voi vaatia takeita siitä, että

- a) henkilöllä on tietyn ajan kuluttua **oikeus pyytää tuomion uudelleenkäsitteilyä**, jos hänelle määrätty rangaistus on elinkautinen **vankeusrangaistus**,
- b) etsitty henkilö voi suorittaa mahdollisen **vankeusrangaistuksen pidätysmaassa**, jos hän on kyseisen maan kansalainen tai asuu kyseisessä maassa.

Rajoitetut kieltäytymisperusteet

Maa voi kieltäytyä luovuttamasta pyydettyä henkilöä vain jos jokin pakollisista tai valinnaisista perusteista täyttyy:

Pakolliset kieltäytymisperusteet

henkilö on jo **tuomittu samasta rikoksesta** (*ne bis in idem*)

kyseessä on alaikäinen (henkilö ei ole vielä ikänsä takia rikosoikeudellisesti vastuunalainen pidätysmaassa)

armahdus (pidätysmaa olisi voinut nostaa syytteen ja rikoksesta on annettu yleinen armahdus kyseisessä maassa).

Valinnaiset kieltäytymisperusteet, esimerkiksi

kaksoisrangaistavuuden puuttuminen muiden kuin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun puitepäättöksen 2 artiklan 2 kohdassa lueteltujen 32 rikoslajin osalta

alueellinen toimivalta

rikosoikeudellinen menettely on vireillä pidätysmaassa

vanhentumisajat ym.

Käsikirja eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta ja täytäntöönpanosta

Euroopan komissio on julkaissut **Käsikirjan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta ja täytäntöönpanosta** (2002 Kb) [en](#) helpottaakseen pidätysmääräystä käyttävien oikeusviranomaisten työtä. Käsikirjassa annetaan yksityiskohtaiset ohjeet eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista ja täytäntöönpanoa varten. Lisäksi siinä esitetään eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun puitepäättöksen eri säännösten tulkintaa koskeva Euroopan unionin tuomioistuimen keskeinen oikeuskäytäntö.

Käsikirja on saatavana kaikilla EU:n virallisilla kielillä: BG [PDF](#) (2700 Kb) [bg](#), CS [PDF](#) (1854 Kb) [cs](#), DA [PDF](#) (1766 Kb) [da](#), DE [PDF](#) (1659 Kb) [de](#), ET [PDF](#) (1783 Kb) [et](#), EL [PDF](#) (2439 Kb) [el](#), ES [PDF](#) (1649 Kb) [es](#), FR [PDF](#) (1892 Kb) [fr](#), HR [PDF](#) (1789 Kb) [hr](#), IT [PDF](#) (2141 Kb) [it](#), LV [PDF](#) (2158 Kb) [lv](#), LT [PDF](#) (1865 Kb) [lt](#), HU [PDF](#) (1908 Kb) [hu](#), MT [PDF](#) (2560 Kb) [mt](#), NL [PDF](#) (2047 Kb) [nl](#), PL [PDF](#) (2200 Kb) [pl](#), PT [PDF](#) (1968 Kb) [pt](#), RO [PDF](#) (1926 Kb) [ro](#), SL [PDF](#) (1797 Kb) [sl](#), SK [PDF](#) (1977 Kb) [sk](#), FI [PDF](#) (2172 Kb) [fi](#), SV [PDF](#) (1591 Kb) [sv](#).

Tilastotietoa eurooppalaisen pidätysmääräyksen käytöstä

Vuonna 2020 etsityt henkilöt luovutettiin heidän suostumuksellaan keskimäärin **44,6 päivässä** vastoin heidän suostumustaan keskimäärin **111,74 päivässä**.
Vuonna 2019 etsityt henkilöt luovutettiin heidän suostumuksellaan keskimäärin **16,7 päivässä** vastoin heidän suostumustaan keskimäärin **55,75 päivässä**.
Vuonna 2018 etsityt henkilöt luovutettiin heidän suostumuksellaan keskimäärin **16,4 päivässä** vastoin heidän suostumustaan keskimäärin **45 päivässä**.

Vastaukset eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan kyselyyn: 2014 [PDF](#) (1582 Kb) [en](#) | 2015 [PDF](#) (1479 Kb) [en](#) | 2016 [PDF](#) (1732 Kb) [en](#) | 2017 [PDF](#) (1268 Kb) [en](#) | 2018 [PDF](#) (1552 Kb) [en](#) | 2019 [PDF](#) (1082 Kb) [en](#) | 2020 [PDF](#) (1479 Kb) [en](#)

Tietoa ei ole saatavilla kaikista maista; annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä koskevat tiedot ovat kuitenkin täydelliset vuosilta 2015, 2016 ja 2017.

Eurooppalaiset pidätysmääräykset	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Annettu	14 948	16 144	16 636	17 491	17 471	20 226	15 938
Toteutettu	5 535	5 304	5 812	6 317	6 976	5 665	4 397

EU:n oikeusalan ohjelmasta rahoitetut hankkeet

InAbsentiEAW-tutkimushanke on vertaileva oikeudellinen selvitys, jossa tarkastellaan eurooppalaisia pidätysmääräyksiä henkilöistä, jotka on tuomittu poissaolevina (*poissaolotuomio*). Käytäntö on osoittanut, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen ja täytäntöönpanoon liittyy tällaisissa tapauksissa usein ongelmia. Selvityksen tarkoituksena oli analysoida ongelmien syitä ja muotoilla yhteisiä sääntöjä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen tällaisissa tilanteissa, jotta täytäntöönpano tapahtuisi sujuvasti ja oikeudenmukaisesti. Selvitys perustui Alankomaissa, Belgiassa, Irlannissa, Puolassa, Romaniassa ja Unkarissa tehtyihin tapaustutkimuksiin.

Eurooppalainen pidätysmääräys ja vankeusolosuhteet

Vaikka kaikkien jäsenvaltioiden on noudatettava Euroopan ihmisoikeussopimusta, käytännössä tutkintavankeuteen liittyy merkittäviä eroja ja aineelliset vankeusolosuhteet vaihtelevat suuresti. Kuten unionin tuomioistuin totesi tuomiossa *Aranyosi/Căldăraru*, nämä vankeusolosuhteiden erot vaikuttavat tosiasiallisesti jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen toimintaan. Vuodesta 2016 lähtien eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on viivästynyt tai siitä on kieltyädytty perusoikeuksien loukkaamiseen kohdistuvan todellisen vaaran vuoksi lähes 300 tapauksessa.

Rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön tehostamiseksi ja vankeusolosuhteiden parantamiseksi kaikkialla EU:ssa komissio antoi 8. joulukuuta 2022 **suosituksen tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisista oikeuksista ja vankeuden aineellisista olosuhteista**. Suosituksessa esitetään yhteenveto tutkintavankeuden aineellisia olosuhteita ja prosessuaalisia oikeuksia koskevista valikoiduista eurooppalaisista vähimmäisvaatimuksista ja keskitytään vankien perusoikeuksien suojelun keskeisiin painopistealoihin.

Linkkejä

Puitepääätös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä

Kertomus eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan neuvoston puitepääätöksen täytäntöönpanosta ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä

Suositus tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisista oikeuksista ja vankeuden aineellisista olosuhteista

Oikeus- ja sisäasioiden päivirallinen asiakirja komissiolta tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisia oikeuksia ja vankeuden aineellisia olosuhteita koskevan komission suosituksen hyväksymisen yhteydessä

Päivitetty viimeksi: 26/05/2023

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.